

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvngensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

V. Insinuatio seu executio Mandati Apostolici, de vita, habitu & honestate Clericorum & Monachorum, facta per D. Wilhelmum, Archiepiscopum Coloniensem, tanquam Metropolitanum, Domino Iohanni, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

ritatis à Nobis & à toto Concilio, præsentibus duximus apponendum. Actum & datum die & loco, de quibus in ipso Instrumento fit mentio.

* Godefridus.

Et Nos * Godefridus, Dei gratia Mindensis Ecclesiæ Episcopus, quia omnibus, contentis & expressis in præsentibus Instrumento cui Nostra præfens litera transfigitur, præsentibus in Concilio Provinciali interfuimus, eisque, tanquam utilibus & necessariis Ecclesiis Ecclesiasticisque personis & earum rebus, consensum Nostrum, præhabita matura deliberatione, adhibuimus, pro Nobis & Ecclesia Nostra prædicta: idcirco sigillum Nostrum, in signum præstiti consensu & autoritatis à Nobis & à toto Concilio, præsentibus duximus apponendum. Actum & datum die & loco, de quibus in ipso Instrumento fit mentio, Anno Domini millesimo trecentesimo vicefimo secundo.

V Niverfis, præfentes Literas visuris & audituris, Adolphus, Dei gratia Leodiensis Episcopus, Salutem & cognoscere veritatem. Noveritis, quod, quia Venerabilis in Christo Pater & Dominus, D. Hermannus, Hennensis

Episcopus, vices Nostras gerens in Pontificalibus, & * Leouldus de Northoff Canonicus Leodiensis, Procuratores Nostris, ipsi Concilio Provinciali Reverend. in Christo Patris & Domini, D. Henrici, Dei gratia sanctæ Colonienfis Ecclesiæ Archiepiscopi, Colonia celebrato, de quo in Instrumento publico, cui præfens Nostra transfigitur litera, fit mentio, nomine Nostris & Ecclesiæ Nostræ intertuerunt, ac omnibus & singulis, contentis & expressis in eodem Instrumento, & præsertim prorogationi statutorum Synodaliū bonæ memoriæ Domini Engilberti, sanctæ Colonienfis Ecclesiæ Archiepiscopi, ad totam Provinciam Coloniensem, aliisque in dicto Instrumento contentis, tanquam utilibus & necessariis Ecclesiis Ecclesiasticisque personis & earum rebus, pro Nobis & Nostra Ecclesia nomine Procuratorio consenserunt: Ideoque Nos ea, quæ per ipsos in hoc negotio acta sunt, ratificantes & approbantes, sigillum Nostrum, in signum adhibiti consensu & autoritatis à Nobis, similiter & approbationis, præsentibus duximus apponendum. Datum Anno Domini mcccxxi, in crastino B. Martini Episcopi.

* Leouldus

Mirum, qui omittant hic Trajectensium & Monasterii subscriptiones.

INSINUATIO ET EXECVTIO MANDATI APOSTOLICI,

De vita, habitu, & honestate Clericorum
& Monachorum,

Facta per

D. W I L H E L M V M,

Archiepiscopum Coloniensem, &c.

D. I O H A N N I,

EPISCOPO OSNABVRGBENSI,

tanquam Suffraganeo suo,

Anno M C C C L X, die 3 Mensis Octobris.

Reverendo in Christo Patri D. Iohanni, Episcopo Osnaburgensi, Wilhelmus, Dei gratia sanctæ Colonienfis Ecclesiæ Archiepiscopus, Sacri Romani Imperii per Italiam Archicancellarius, salutem in Do-

mino, & Mandatis Nostris, imò verius in hac parte Apostolicis, obedire.

Sanctissimi in Christo Patris ac Domini nostri, Domini Innocentii, Divina providentia Papæ Sexti, literas Apostolicas recepimus in hæc verba.

I N-

INNOCENTIVS
EPISCOPVS,
SERVVS SERVORVM DEI,
VENERABILI FRATRI
WILHELMO,
Archiepiscopo Coloniensi,
Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Etsi de cunctorum Christi fidelium, super quorum universali cura & custodia sumus constituti, delictis & excessibus doleamus ab intimis; de Prælatorum tamen & Clericorum defectibus tanto nimium dolemus acerbius, & profundius conturbamur, quanto sentimus graviora inde eisdem fidelibus animarum pericula provenire. Nuper siquidem ad aures nostras rumor infestus, de partibus Alemanniæ progressus, fide digna referatione perduxit, quod nonnulli, solo vocabulo Clerici & Ecclesiasticæ personæ, non solum in minoribus Gradibus consistentes, sed etiam ad fastigium Pastoralis dignitatis evecti, de partibus prælibatis, effrenato quodam vivendi modo libitum pro licentia capientis, & per dissolutionis lubricum & sine ullo rationis imperio gradientes, neglecta Clericalis honestatis observantia, & gravitate Ecclesiasticæ Religionis abjecta, vitam suam, Deo & Ecclesiasticis ministeriis dedicatam, quibusvis secularibus actibus contra sacrarum Canonum prohibitiones se immiscent, in ludis, hastiludiis, torneamentis, & aliis militariis & prohibitis actibus, nec non in deferendis vestibus secularibus ac aliis quibusdam à jure prohibitis ornamentis, dilapidantes Bona pauperum & Patrimonium Iesu Christi, in Dei offensam, propriæ salutis dispendium, & perniciosum populi talia conspicientis exemplum. Nos igitur, attendentes, quod, qui tanquam Dei ministri positi sunt ad abolendas maculas subditorum, immaculatam & irreprehensibilem debeant ducere vitam suam, & quasi lumen accensum super candelabro positi, gregem Dominicum, sibi commissum, in viam rectam dirigere verbo pariter & exemplo: considerantes item, quod sepe pejora malis addere solent impunitates delictorum, & propterea, hujusmodi talium personarum excessibus, debitis obviari remediis cupientes; fraternitatem tuam requirimus pariter & monemus attente, per Apostolica scripta tibi nihilominus mandantes, quatenus, juxta villificationis tuæ debitum officium, & incumbens tuis humeris onus ministerii Pastoralis, attenta diligentia, & diligenti attentione, te sollicitum reddas & vigilem circa Prælatos & Clericos, aliasque personas Ecclesiasticas, cujuscunque gradus & dignitatis existant, tibi subjectos, ab hujusmodi excessibus coercendos, si quos in præfatam temeritatem & lasciviam inveneris incidisse; ut à talibus

actibus prorsus abstineant, seculares hujusmodi mores, gravitati Ecclesiasticæ penitus indecentes, abjiciant, & Divinis obsequiis, vocationis suæ immemores, integritate vitæ & gestibus modestis intendant, correctionis tuæ limam in pertinaces & negligentes, prout ad tuum spectat officium, efficaciter impensurus, & etiam venerabilibus fratribus Nostris Episcopis, Suffraganeis tuis, mandaturus, ut circa subditos sibi Clericos & personas Ecclesiasticas similem curam adhibeant, & ad hujusmodi corripiendos abusus vigilanter advertant. Sic ergo adhibere debite sollicitudinis tuæ curam, & tuum ministerium impleas in prædictis, quod apud Nos, cum tolerare negligentiam non possimus, adhibere solertia præconium merearis, & contra delinquentes eosdem aliud remedium adhibere non sit opus. Ceterum, ut hæc omnia tibi latius & apertius innotescant, Venerabilis frater Noster Philippus Episcopus Cavallicen. Apostolicæ Sedis Nuncius, per Nostras literas, & dilectus filius Conradus, Præpositus Ecclesiæ B. Marci Moguntinensis, lator præsentium, per Nos viva voce oraculo plenius informati, eidem fraternitati tuæ, Nostræ mentis propositum plenius explicabunt & serio suscipies; quibus, vel eorum alteri, dabis in prædictis cum efficacia operis plenam fidem: nihilominus præfatis Episcopo & Præposito, vel alteri eorundem super quibusdam aliis, pro parte Nostra tibi viva voce latius referendis, tam plenarie quam efficaciter crediturus. Datum Avinione, tertio Kalendas Maji, Pontificatus Nostræ anno septimo.

Volentes itaque prædicta Apostolica Nobis directa adimplere mandata, ne de damnabili possimus negligentia reprehendi, dissolutiones indecentias, & abusus varios, quibus Clericos & Ecclesiasticas personas Nostrarum Civitatis & Diocesis Coloniensis excedere & scandalose deformari comperimus, Apostolicis jam dictis compulsi præceptis, Pastoralis Emendationis sarculo evelere cupientes: sancta Synodo per Nos in præsentia, Priorum ac Prælatorum & cæterarum Ecclesiasticarum personarum, earundem Nostrarum Civitatis & Diocesis, ad ipsam Synodum congregatarum, apud Ecclesiam Nostram Coloniensem, his diebus more solito celebrata, suspensiones quarumcunque pœnarum & censurarum Ecclesiasticarum, in statutis & mandatis quondam Reverendorum Patrum Dominorum Henrici & Walrami Archiepiscoporum Coloniensium, Prædecessorum Nostrorum, pro Reformatione vitæ & honestatis status Clericalis editis, pridem promulgatarum, nuperque ad preces dilectorum Nobis Decanorum Nostræ majoris & aliarum Ecclesiarum Collegatarum Coloniensium, aut aliis qualitercunque per Nos factas, quia Decanos ipsos in correctione dissolutionum, abusionum & excessuum prædictorum, Nobis pollicita per

Vulgares
Cleri mo-
res à Pon-
tificæ ad
amissim
depicti.

eosdem, invenimus notorie negligentibus, quantum ad infra scriptos abusus & indecentias, revocamus, cassamus, & nullius deinceps esse volumus firmitatis; sed statuta & mandata prædicta, cum poenis, sententiis & censuris Ecclesiasticis quibuscunque, contentis & prolati in eisdem, quoad dissolutiones, indecentias, & abusus eosdem, cum subscripto moderamine innovamus, ea in statum primævum restaurantes. Ne autem Clerici & personæ Ecclesiasticæ prædictas poenas huiusmodi, utique formidabiles, incidant quodammodo improvise; monemus universos & singulos Clericos seculares, Beneficiatos & non Beneficiatos, in sacris tamen Ordinibus constitutos duntaxat, & etiam Religiosos, quoscunque Ordinis, gradus, aut conditionis existant, ne de cætero vestes partitas, virgatas, taliatas, scacatas, aut quibus manicæ vel aliæ particulæ alterius coloris sunt assutæ, aut omnino rubeas, aut omnino virides, aut glaucas, pro superiori veste desuper cinctas, aut t̄ botonatas, vel nodatas præter togas, vel scissas, confuticias in aliqua sui parte, nisi in spatulis & manicis duntaxat, pro superiori veste, aut caputiola parva subtus brachia colligata, vel vinculis vel nodis alteri vesti affixa, aut etiam caputia vel alias vestes scissas per particulas pendentes, vel auri vel argenti aut texturarum vel circumferentiarum appositione ornatas, vel manicas wambosiorum ultra manum pendentes, aut wambosia de fuscana, vel tela lineæ * aut ex alia quacunque materia desuper, vel etiam sub wambosiiis fericia vel semifericia, fundatica vel velluta indumenta pro prima veste ferant: nec Togis, quas in fraudem statutorum & mandatorum prædictorum deferre consueverunt, sub Choripelliciis aut cappis, nisi in Matutinis duntaxat, induantur. Barbas quoque, intra tres septimanas, non rasas, in Ecclesiis vel eorum Capitulis Calceos etiam per particulas pendentes scissos, vel etiam multipliciter perforatos alicubi non deportent. Sed vestes Clericales decentes & honestas, ad minus usque ad medium tibiæ vel ultra suram longas, & non nimium strictas, & coronas ad minus singulis tribus septimanis rasas, in loco capitis debito apparentes & assidue detectas, portent. Hastiludia & Torneamenta in locis Beneficiorum suorum similiter non exerceant ullo modo. Presbyteri vero, quos, propter tantæ præminentiam Ordinis, præcipua morum decet honestas, vestes, quas sibi de cætero novas facient, usque talum vel prope longas: Coronas quoque largas, & capillos capitis non in totum rasos, vel in totum detonsos, sed infra decurtatos, & auribus saltem in parte patentibus, deferant: manicas vero wambosiorum intra mensuram unius quartalis & dimidiæ ulnæ Colonienfis longas vel largas non ha-

beant, sed intra mensuram prædictam, latitudinem & longitudinem sibi restringant earundem. Non tamen prohibere intendimus, quin Clerici seculares, in itinere constituti, vel à locis, in quibus consistunt, statim eadem hora recessuri, vel equites exituri, vestes competenter breves, nodatas, & desuper cinctas ferre possint. Monemus insuper universos & singulos Monachos & Canonicos Regulares, ac etiam Moniales, quoscunque præminentia, Ordinis vel conditionis existant, etiam si allegent, quod de consuetudine Monasteria sua deserere & Matrimonium contrahere possint, ne de cætero habitum suæ Religionis dimittant, aut vestibus secularibus induantur, neque vestes t̄ botonatas vel nodatas, aut seculares, seu calceos infra talum bassos, aut vestes vel zonas seu * cingulos, auro, argento, vel gemmis ornatas, in aliquo loco publice deferant; sed vestes huiusmodi seculares & corrigias ornatas (ut præfertur) vendant absque ulla fictione sine fraude. Neve Monachi & Canonici Regulares prædicti, in aliquo loco Tabbardis utantur: quia Tabbardus, ipsorum habitus in Iure vel ipsorum Regulis descriptus vel eis permixtus non existit, sed per abusum usurpatus per eosdem. Sed Monachi ipsi cucullas largas & usque ad terram longas, non nodatas sed infra in totum clausas, vel flotos aut cappas & scapularia ferant secundum Constitutionis Clementis, quæ incipit, Ne in agro, continentiam & tenorem. Neve Moniales pepla seu sericeos pannos capitis, qui Cruselere in vulgari idiomate appellantur, aut etiam Acus, grossa habentes capita, aut gemmis ornatas, deportent. In omnes & singulos utriusque sexus homines, quos supradictæ monitiones & inhibitiones Nostræ tangunt, & prout ipsos & eorum quemlibet concernunt, etiam si sub Toga vel Cappa huiusmodi vestimenta & alia prohibita prædicta detulerint, monitione triginta dierum præmissa, quos à publicatione præsentium currere volumus, Excommunicationis sententiam ferimus in his scriptis. Inhibemus insuper tam Clericis Secularibus, quam Religiosis Ecclesiasticisque personis quibuscunque supradictis, ad quos Fructuum & Proventuum grossorum vel Distributionum quotidianarum Ecclesiarum seu Monasteriorum eorundem administratio, exhibitio, vel quævis distributio pertinet, ne talibus excommunicatis quicquam de fructibus, proventibus, obventionibus, quotidianis distributionibus vel Præsentibus, vel per se vel per alios, quoscunque colore quæsito, distribuant vel administrent quovis modo. Alioquin ipso administratores vel Distributores pro tempore, dictorum triginta dierum monitione præmissa, excommunicamus in his scriptis: quos omnes & singulos, excommunicatos volumus publice

Vestes scissiles & variegata & alia indecentes, Clericis interdiciuntur.

** aut alia quacunque.*

Toga.

Barba.

Calcei.

Vestes Clericales.

Corona.

Presbyterialis habitus descriptio. Corona. Capilli.

Wambosiorum manicæ.

Exceptio.

Monachi & Can. Regulares qui se gerere debent.

Tabbardus.

Cuculla, flori, aut cappa quales. Clem. XI in agro. De statu Monacho vel Can. Regularium. Monialium habitus.

publice nunciari. Absolutionem verò omnium & singulorum, qui hujusmodi sententias incurrerint, Nobis duntaxat reservamus.

Moneamus etiam universos & singulos Abbates, Decanos Ecclesiarum Collegiatarum & Monasteriorum prædictorum, & alios quoscunque Nobis subditos, cujuscunque Ordinis, status, sexus aut conditionis existant, ad quos vel ad quas personarum Ecclesiarum & Monasteriorum suorum correctiones pertinent, ipsisque sub Excommunicationis poena districte præcipiendo mandamus, quatenus ipsi & eorum quilibet, ultra poenas præscriptas, etiam per consuetudinarias Ecclesiarum & locorum suorum poenas, personas easdem, prout ipsis subsunt, pro præmissis & aliis quibuscunque indecentis, dissolutionibus & abusionibus, & præsertim pro Divinorum negligentia Officiorum, corrigere non tepescant. Nostræ enim intentionis non existit, correctionibus Disciplinariis Ecclesiarum & Monasteriorum prædictorum, seu Iurisdictioni quorumcunque, in aliquo derogare: multiplices enim poena merito percelluntur, qui, in præmissis multipliciter excedentes, Divinam offendunt Majestatem, suos Superiores despiciunt, statum Clericalem, in quo sunt, unde & temporalem alimoniam & honores habent præcipuos, inhonorant; sicque in se & in alios, eos suo pernicioso corruptentes exemplo, peccant scandalose.

Cæterum, quia in nonnullis Collegiatis Ecclesiis supradictis consuetudinem, immo damnabilem abusum, invaluisse percepimus, scilicet quod Decani Ecclesiarum earundem, & alii Iurisdictionem habentes, Canonicos & alias personas Ecclesiasticas, Ecclesiarum suarum Divina Officia & Ministeria non facientes, aut eisdem non interessentes, aut alias excedentes, per censuras & poenas ipsarum Ecclesiarum, & Monasteriorum prædictorum Disciplinarias consuetudines, corrigere non possunt, subtrahendo scilicet eisdem Canonicis aliquid, etiam modicum vel magnum, de fructibus Præbendarum suarum: hanc malam consuetudinem, immo perniciosam corruptelam, sacris inimicam Canonibus,

& Divinæ invisam Majestati, damnamus & reprobamus; inhibentes universis & singulis Prælati, Canonicis & Monachis, & Ecclesiasticis personis prædictis, ne de cætero hujusmodi corruptelam fervent, aut secundum eam judicare præsumant. Alioqui, sex dierum monitione præmissa, quos à dicta publicatione præsentium currere volumus, contrarium facientes, ab Officio Divinorum suspendimus in his scriptis. Mandamus etiam universis & singulis Abbatibus, nec non Collegiatarum Ecclesiarum & Conciliorum seu Christianitatum Decanis & Præpositis Monasteriorum Nostrarum Civitatis & Diocesis prædictarum, sub Excommunicationis poena, quatenus intra octo dies, à Data præsentium continue subsequentes, præmissorum copiam de verbo ad verbum recipiant, ac ea omnia & singula, quam primum commode possent, personis Monasteriorum Ecclesiarum ac Conciliorum suorum ad id convocatis, publicare curarent. Cupientes igitur mandata hujusmodi Apostolica in omni sua forma, quantum in Nobis, ad effectum debitæ executionis perducere, ut tenemur; vos in Domino requirimus & hortamur, vobis & dictarum literarum auctoritate nihilominus districte præcipientes mandamus, quatenus maxime earundem literarum tenore & forma, ad compescendos & abolendos supradictos & alios quoscunque abusus, dissolutiones & indecentias, si quibus forsitan, ut verisimiliter præsumimus, Clericos & personas Ecclesiasticas vestrarum Civitatis & Diocesis comperitis difformari, salubre correctionis remedium, maxime secundum modum & formam Nostrarum Ordinationum & statutorum præmissorum, aut alias prout qualitas personarum Ecclesiasticarum & locorum exegerit, quanto ocius diligenti solertia exhibere curetis; taliter curiositatis vestræ circa hæc sollicitudinem exhibentes, quod suppleri per Nos vestram in his, quod ablit, negligentiam non sit opus. Datum Coloniae sub sigillo Nostro ad causas, Anno Nativitatis Domini millesimo trecentesimo sexagesimo, die Sabbathi, 3 mensis Octobris.